

**UCHWAŁA NR 419/XXXII/2021
RADY MIASTA JAROSŁAWIA**

z dnia 26 kwietnia 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Miejskiej Jarosław na lata 2021-2024

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.) Rada Miasta Jarosławia uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Miejskiej Jarosław na lata 2021-2024 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Jarosławia.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miasta Jarosławia

mgr Szczepan Łąka

Załącznik do uchwały Nr 419/XXXII/2021
Rady Miasta Jarosławia
z dnia 26 kwietnia 2021 r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE W GMINIE MIEJSKIEJ JAROSŁAW
NA LATA 2021-2024**

JAROSŁAW 2021

Wstęp.....	3
I. Przemoc w rodzinie.....	4
1. Rodzaje przemocy w rodzinie.....	5
2. Zmiany w postrzeganiu zjawiska przemocy.....	8
3. Skala zjawiska przemocy na terenie Gminy Miejskiej Jarosław.....	10
II. Podstawy prawne programu.....	14
III. Adresaci Programu.....	14
IV. Podmioty świadczące pomoc w zakresie przemocy w rodzinie dla osób z terenu Miasta Jarosławia.....	15
V. Cele programu, ich realizacja i harmonogram.....	15
VI. Przewidywane efekty.....	25
VII. Finansowanie Programu.....	25
VIII. Monitoring i ewaluacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024.....	25
Podsumowanie.....	26

Podstawowe zadania i harmonogram

Wstęp

Zadaniem państwa jest ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, a zwłaszcza przed przemocą ze strony osób najbliższych. Rodziny dotknięte przemocą w rodzinie pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielenia im szczególnej pomocy. Przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności. W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie przewidziano szereg zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Podstawą opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2024 jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. 2020r. Poz. 218 z późn.zm.), która nakłada na samorządy obowiązek tworzenia lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i prowadzenia poradnictwa w przypadku jej zaistnienia.

Istotnym elementem programu jest zatem wprowadzanie w życie działań, mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy, zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i stosującym przemoc w rodzinie.

Program wskazuje główne kierunki działania Gminy Miejskiej Jarosław w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Działania te dotyczą w szczególności profilaktyki, zapobiegania i ograniczania zjawiska przemocy w rodzinie. Opracowany dokument powiązany jest z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miejskiej Jarosław. Program stanowi integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Jarosław na lata 2021-2027, w której wspieranie rodziny i poszczególnych jednostek w prawidłowym jej funkcjonowaniu oraz wzrost poziomu bezpieczeństwa jest jednym z ważnych założeń. Do opracowania Programu zostali zaproszeni specjaliści i praktycy reprezentujący instytucje wchodzące w skład Zespołu Interdyscyplinarnego w Mieście Jarosław. Profesjonalna wiedza współpracującej kadry specjalistów jest gwarancją,

iż zaplanowane do realizacji zadania zwiększą skuteczność podejmowanych działań, co przełoży się na ograniczenie rozmiaru i następstw zjawiska przemocy w Gminie Miejskiej Jarosław.

I. Przemoc w rodzinie

Mówiąc o zjawisku przemocy oraz o sposobach jej przeciwdziałania, a także pomocy ofiarom i sprawcom, na wstępie konieczne jest zdefiniowanie najważniejszych pojęć związanych z tym tematem.

W Słowniku Języka Polskiego przemoc jest definiowana jako: "przewaga wykorzystywana w celu narzucenia komuś swojej woli, wymuszenia czegoś na kimś; też: narzucona komuś bezprawnie władza".¹

Irena Pospiszyl definiuje przemoc w następujący sposób: "... są to wszelkie i nieprzypadkowe akty godzące w osobistą wolność jednostki lub przyczyniające się do fizycznej, a także psychicznej szkody osoby, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji."²

Rada Europy w Konwencji o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, sporządzonej w Stambule dnia 11 maja 2011 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 961) zdefiniowała zjawisko przemocy określając terminem przemoc domowa "wszelkie akty przemocy fizycznej, seksualnej, psychologicznej lub ekonomicznej zdarzające się w rodzinie lub gospodarstwie domowym, lub między byłymi, lub obecnymi małżonkami, lub partnerami, niezależnie od tego, czy sprawca i ofiara dzielą miejsce zamieszkania, czy nie"³.

Jeszcze inną definicję przemocy znaleźć można w art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm).

Zgodnie z definicją legalną zawartą w tym artykule przemoc to "jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób"⁴ najbliższych w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2020r. Poz. 1444 z późn.zm), a także inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą,"w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą"⁵.

¹<https://sjp.pwn.pl>, dostęp w dniu 23.02.2020.

²I. Pospiszyl, *Przemoc w rodzinie*, WSiP, Warszawa 1994, s. 14.

³Art. 3 Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, sporządzona w Stambule dnia 11 maja 2011 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 961).

⁴Art. 2 ust. 2 Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218).

⁵*Ibidem*.

Pomimo różnic w brzemieniu przywołanych wyżej definicji, można stwierdzić, że łączy je kilka wspólnych cech:

- 1) przemoc jest intencjonalna (działanie zamierzone, ukierunkowane na ofiarę, mające na celu jej kontrolowanie i podporządkowanie),
- 2) nierównomierność sił (agresor wykorzystuje swoją przewagę, uniemożliwia samoobronę, opiera się na władzy i kontroli),
- 3) działanie wynikające z zachowania człowieka (działanie lub zaniechanie działań jest dokonywane przez jednego członka rodziny przeciwko pozostałym),
- 4) narusza prawa i dobra osobiste (sprawca wykorzystuje przewagę siły, ogranicza podstawowe potrzeby niezbędne do prawidłowego funkcjonowania oraz narusza podstawowe prawa ofiary w szczególności takie jak prawo do nietykalności fizycznej, godności czy szacunku,
- 5) powoduje cierpienie i ból (sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody, doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony).

1. Rodzaje przemocy w rodzinie

W literaturze spotkać można spotkać się z różnego typu klasyfikacjami przemocy. Najczęściej jednak wyróżnia się przemoc: fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną oraz polegającą na zaniedbaniu.

Przemoc fizyczna w czynnej postaci polega na naruszeniu nietykalności fizycznej, celowym uszkodzeniu ciała, zadaniu bólu bądź groźbie uszkodzenia ciała poprzez popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, wykręcanie rąk, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, rzucanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy.⁶ Skutki tego rodzaju przemocy mogą być wielorakie, począwszy od złamań i siniaków poprzez poparzenia aż po rany cięte. Z kolei forma bierna przemocy fizycznej przejawia się w zakazach mówienia, chodzenia, załatwiania potrzeb fizjologicznych lub zamknięciu osoby doznającej przemocy w areszcie domowym lub odosobnieniu.

Pod pojęciem przemocy psychicznej, nazywanej inaczej także przemocą emocjonalną, należy rozumieć powtarzające się działanie prowadzące do zniszczenia pozytywnego obrazu własnej osoby, wykorzystujące różnorodne mechanizmy psychologiczne, np. wyśmiewanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, wciąganie w konflikty, brak właściwego wsparcia, wyśmiewanie poglądów, religii,

⁶M. Łuba, *Przemoc – definicja, rodzaje, gdzie szukać pomocy*, <http://www.ptsr.nazwa.pl/files/O%20przemocy%20Psycholog.pdf>, dostęp w dniu 24.02.2020.

pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę zainteresowania, uczuć czy szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna, czyli kontrolowanie i zakazywanie bądź ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, stosowanie gróźb. Przemoc psychiczna może polegać również na niszczeniu przedmiotów mających wartość dla osoby poniżanej.⁷

Kolejnym wyróżnianym rodzajem przemocy jest przemoc seksualna. Pod pojęciem tym należy rozumieć zmuszenie (poprzez bezpośrednie użycie siły fizycznej, groźbę użycia siły lub emocjonalny szantaż) osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, bez pytania jej o zgodę, jak również w sytuacji gdy obawia się odmówić sprawcy. Do przemocy seksualnej zaliczyć można gwałt, pedofilię i kazirodztwo. Szczególnym rodzajem przemocy seksualnej jest przemoc seksualna z wykorzystaniem dzieci. Jako przykłady tego rodzaju przemocy wymienia się: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych.⁸

Przemoc ekonomiczna jest opisywana zazwyczaj jako używanie pieniędzy lub innych wartości materialnych do zaspokojenia potrzeb władzy i kontroli przez sprawcę. Podporządkowanie materialne partnerki bądź innych osób w rodzinie sprawia, iż czują się one uzależnione od dochodów bądź majątku sprawcy albo stają się odpowiedzialne za utrzymanie rodziny. Pieniądze czy wartości materialne są używane jako środek do budowania dominującej pozycji w rodzinie. Najczęściej zjawisko to dotyczy kobiet, które nie pracują zawodowo.⁹ Do symptomów świadczących o możliwości występowania przemocy ekonomicznej w danej rodzinie należą:

- 1) pozbawianie środków do życia,
- 2) niedawanie pieniędzy na podstawowe potrzeby,
- 3) okradanie rodziny, zabieranie pieniędzy np. na hazard czy alkohol,
- 4) ograniczanie dostępu do pieniędzy, np. wyliczanie pieniędzy na zakupy czy zabieranie karty kredytowej,
- 5) ograniczanie możliwości korzystania ze wspólnych dóbr materialnych, np. mieszkania czy samochodu,
- 6) kontrolowanie wydatków,
- 7) obniżanie wartości zarobionych pieniędzy,

⁷ J. Helios, W. Jedlecka, *Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane*, E-Wydawnictwo. Prawnicza i Ekonomiczna Biblioteka Cyfrowa. Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2017, s. 18-19.

⁸*Ibidem*, s. 20-21.

⁹*Ibidem*, s. 23-24.

- 8) obniżanie wartości i zdolności do samodzielnego życia,
- 9) zastraszanie,
- 10) przerzucanie odpowiedzialności za utrzymanie rodziny na partnerkę,
- 11) przekupywanie dzieci prezentami.¹⁰

Przemoc poprzez zaniedbanie polega na niezaspokajaniu podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych, najczęściej na linii rodzic - dziecko. Często nazywana jest ukrytą formą przemocy. Swój początek może już mieć w okresie życia płodowego, kiedy matka prowadzi niehigieniczny tryb życia, zaś skrajnym przykładem zaniedbania jest zdarzające się w ostatnich latach coraz częściej porzucenie dziecka z narażeniem go na utratę zdrowia, a nawet życia.¹¹ Jako przykład tego rodzaju przemocy można podać: brak emocjonalnego kontaktu i więzi, niereagowanie na trudności, które przeżywa dziecko, nie okazywanie wsparcia, troski, zainteresowania i opieki, brak otwartości na potrzeby dziecka, niezapewnienie dziecku odpowiednich warunków materialnych, socjalnych, właściwego ubioru, który będzie dostosowany do wieku i pory roku, właściwej opieki medycznej i edukacji.

Wszystkie opisane powyżej formy przemocy są ze sobą powiązane i wywierają wpływ na wszystkich członków rodziny. Niezwykle rzadko zdarza się, że w danej rodzinie stosowana jest tylko jedna z wyżej wymienionych form przemocy. Częściej zdarza się niestety tak, że przemoc ekonomiczna wiąże się z innym rodzajem przemocy jakim jest na przykład przemoc psychiczna.

Zjawisko przemocy w rodzinie nie jest jednorazowe. Znacznie częściej jest procesem o długiej, czasem nawet kilkuletniej historii, mającym tendencję do powtarzania się według pewnego schematu zwanego cyklu przemocy, w którym występują trzy niezależne fazy, zmienne pod względem swej intensywności i czasu trwania:

- 1) faza narastającego napięcia – początkiem jest wzrost napięcia oraz pojawianie się konfliktów, których przyczyna nie zawsze musi pojawić się w rodzinie; pojawia się agresja; ofiara podejmuje starania aby opanować sytuację uspokaja sprawcę, spełnia wszystkie zachcianki, aby powstrzymać przed wyrządzeniem krzywdy,
- 2) faza ostrej przemocy – w tej fazie następuje wybuch nagromadzonej w fazie narastania napięcia agresji i wyładowanie jej; skutki jakich ofiara doznaje to często podbite oko, połamane kości, różnego rodzaju obrażenia wewnętrzne,
- 3) faza miodowego miesiąca – czas skruchy i okazywania miłości przez sprawcę; który dopiero teraz dostrzega, że swoim zachowaniem, skrzywdził kogoś; podejmowane są próby przeproszenia, załagodzenia sytuacji, sprawca zaczyna usprawiedliwiać swoje zachowanie

¹⁰D. Dyjakon, *Przemoc ekonomiczna – ukryta nić zniewolenia*, „Niebieska Linia” 2015, nr 6/101, s. 1.

¹¹J. Helios, W. Jedlecka, *Współczesne oblicza ...*, op cit., s. 28.

często przekonując ofiarę, że był to jednorazowy incydent; ofiara wierzy w te zapewnienia i zostaje; faza ta zazwyczaj szybko się kończy i często rozpoczyna się faza narastania napięcia; ofiara nadal jest zatrzymana w cyklu przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch.¹²

2. Zmiany w postrzeganiu zjawiska przemocy

Przemoc nie jest nowym problemem społecznym, ale jego eskalacja zatacza coraz szersze kręgi w świecie nam współczesnym, przyjmując nowe formy i powodując coraz szersze, tragiczne skutki. Problem ten został zauważony zarówno w europejskiej jak i w polskiej polityce społecznej, bowiem jego następstwa prowadzą do wyłączenia społecznego jednostki lub grupy. Początkowo przemoc ściśle wiązano z problemami rodziny alkoholowej, ale w ostatnim dwudziestoleciu wskazano na jej inne uwarunkowania, a także, znaczenie szerzej określono grupy szczególnego ryzyka.

Stereotyp to "szablon, uproszczony, tradycyjny, zazwyczaj irracjonalny obraz rzeczy, osób, instytucji itd., złożony z cech poczytywanych za charakterystyczne dla nich, wpojony przez środowisko w świadomość członków jakiejś grupy, warstwy społecznej, klasy."¹³. Inaczej mówiąc stereotyp jest to nadmierne uogólnienie, generalizacja, schemat poznawczy, który może zostać przyjęty przez daną osobę w wyniku własnych obserwacji, przejmowania poglądów innych osób czy wzorców przekazywanych przez społeczeństwo.

W naszym społeczeństwie funkcjonuje kilka silnie zakorzenionych stereotypów dotyczących przemocy, które mają istotny wpływ na społeczne postrzeganie zjawiska przemocy. Należą do nich:

- 1) przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać w wewnętrzne sprawy rodziny,
- 2) przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego,
- 3) przemoc jest tylko wtedy, kiedy pojawiają się siniaki,
- 4) jeśli ktoś jest bity to znaczy, że sobie na to zasłużył,
- 5) ofiary przemocy w rodzinie ją akceptują, gdyby było inaczej odeszłyby,
- 6) dla dobra dzieci warto znieść wszystko nawet przemoc,
- 7) winnym przemocy jest alkohol, jak przestanie pić to wszystko będzie dobrze,
- 8) klaps czy jednorazowe uderzenie to nie przemoc,

¹²<http://www.niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie/30-cykle-przemocy-w-rodzinie>, dostęp w dniu 25.02.2020.

¹³W. Kopaliniński, *Słownik wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych*, Wydawnictwo MUZA, Warszawa 1999, s. 473.

9) gwałt w małżeństwie nie istnieje.¹⁴

Jednym z najczęściej występujących stereotypów funkcjonujących w społeczeństwie dotyczącym przemocy jest przekonanie, że rodzina to rzecz święta i nie należy wtrącać się w czyjeś życie rodzinne.¹⁵ Niestety z takim przekonaniem łączy się brak działania zarówno tych osób, które żyją w rodzinach dotkniętych przemocą (tych osób, dla których przemoc jest doświadczeniem codziennym) jak i świadków tej przemocy - sąsiadów, znajomych czy nawet przypadkowych obserwatorów. Powoduje to izolację rodziny i zamyka ją na wpływy z zewnątrz, a przecież właśnie ingerencja przedstawicieli instytucji pomocowych jest impulsem do zmiany i zatrzymania przemocowych zachowań. Obecne tempo życia, narastające konflikty w społeczeństwie i towarzyszący na co dzień stres powodują, że coraz więcej osób nie radzi sobie z codziennym funkcjonowaniem i wyładowuje swoje frustracje na najbliższych członkach rodziny. Jednak interwencja podjęta na wczesnym etapie problemu daje największe szanse na zatrzymanie przemocy, zapobiegając jej narastaniu i niejednokrotnie – rodzinnym tragediom.

Innym równie często powielanym stereotypem funkcjonującym w społeczeństwie jest przekonanie, że przemoc oznacza zawsze bicie i dotyczy zwykle rodzin dysfunkcyjnych z tzw. marginesu społecznego¹⁶. Przekonanie to zniekształca obraz zjawiska przemocy, spychając je do środowisk, z którymi większość społeczeństwa nie ma kontaktu, co pozwala na poczucie się bezpiecznie w towarzystwie tak zwanych porządnymi ludźmi i przeświadczenie, że nas problem przemocy nie dotyka. Niestety doświadczenia osób zajmujących się na co dzień przemocą pokazuje, że przemoc w rodzinie to zjawisko demokratyczne, które dotyczy wszystkich warstw i środowisk, a ludzie doświadczają przemocy niezależnie od ich statusu społecznego, wykształcenia, pozycji czy pieniędzy i często wcale nie polega na biciu albo nie tylko na biciu. Z dostępnych sprawozdań z działalności Zespołów Interdyscyplinarnych wynika, że równie często występującą obok bicia formą przemocy w rodzinie, jest przemoc psychiczna i seksualna, której już jednak społeczeństwo zdaje się nie dostrzegać w takim samym stopniu jak przemocy fizycznej.¹⁷

Pojawiające się w mediach informacje na temat problemów przemocy w rodzinie, pokazują, że dziennikarze koncentrują się na negatywnych przykładach i historiach związanych ze stosowaniem przemocy utrwalając panujące w społeczeństwie stereotypy. Najczęściej z przekazów medialnych wyłania się obraz, że osoby, które doświadczają przemocy są pozostawiane same sobie i nie mogą

¹⁴K. Bodzioch, D. Poważa, *Postawy, stereotypy, wiedza i doświadczenie policjantów dzielnicowych na temat ofiar przemocy domowej na podstawie badań własnych*, Wydawnictwo Szkoły Policji w Katowicach, Katowice 2010, s. 8-11.

¹⁵*Ibidem*, s. 8-11.

¹⁶*Ibidem*, s. 8.

¹⁷ Sprawozdania z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Miejskiej Jarosław za lata 2016-2018

liczyć na pomoc ze strony żadnych instytucji. Zbyt rzadko pojawiają się informacje o działalności ośrodków i instytucji udzielających bezpłatnej pomocy osobom doświadczającym przemocy. Ponadto brakuje informacji o lokalnym systemie przeciwdziałania przemocy, obejmującym realizację procedury „Niebieskie Karty” oraz działania zespołów interdyscyplinarnych do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie i grup roboczych.

Z pomocą w społecznym postrzeganiu zjawiska przemocy przychodzą kampanie społeczne realizowane przez samorządy lokalne oraz organizacje pozarządowe. Kampanie są narzędziem, które pozwala nie tylko na edukację w zakresie praw człowieka, walkę z panującymi stereotypami, ale także na profilaktykę i rzeczywiste przeciwdziałanie przemocy.

Jedną z wielu kampanii wspomagających walkę z przemocą, starających się jej przeciwdziałać, a także edukować gdzie i do kogo udać się po pomoc, były kampanie "Kocham. Szanuję.", "Kocham. Nie biję.", "Kocham. Mam czas.", "Kocham. Reaguję" oraz "Kocham. Nie krzyczę"¹⁸. Pomysłodawcą i organizatorem kampanii była fundacja Krajowe Centrum Kompetencji. Do głównych celów kampanii należało: przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ograniczanie jej skutków, zwiększanie społecznej wrażliwości i zaangażowania w przeciwdziałanie przemocy i agresji w rodzinie, poszerzanie poziomu wiedzy na temat przemocy domowej oraz zmiana przepisów prawa w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie¹⁹. Kampania wpisana została w Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zostały w nią zaangażowane między innymi: Komenda Główna Policji, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Jej formuła obejmowała publikację spotów telewizyjnych, radiowych, prasowych, billboardowych zachęcających do postaw prorodzinnych.

3. Skala zjawiska przemocy na terenie Gminy Miejskiej Jarosław.

Jak wskazano w pierwszej części niniejszej pracy świadomość społeczna związana z występowaniem przemocy zmienia się. Ofiary coraz częściej odważają się na przeciwstawienie się doświadczanej przemocy, zgłaszając fakt jej zaistnienia odpowiednim służbom.

Podmiotem, który jest w posiadaniu danych związanych ze stosowaniem przemocy w rodzinie, w tym danych dotyczących skali zjawiska jest zespół interdyscyplinarny, którego utworzenie jest zadaniem obligatoryjnym każdej gminy.²⁰

¹⁸Krajowe centrum kompetencji - Nasze kampanie, <http://www.kck.pl>, dostęp w dniu 23.02.2020.

¹⁹„Kocham. Nie biję” – inauguracja kampanii społecznej - Aktualności - Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, www.mswia.gov.pl, dostęp w dniu 23.02.2020 .

²⁰Art. 6 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu..., *op. cit.*

Zespół interdyscyplinarny to grupa osób, specjalistów z różnych dziedzin, zajmująca się rozwiązaniem konkretnego problemu przy wykorzystaniu zasobów będących w dyspozycji każdego z członków takiego zespołu.

Zespół tworzy odpowiednio wójt, burmistrz albo prezydent miasta, powołując do niego przedstawicieli następujących jednostek: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych. W skład zespołu wchodzi także kuratorzy sądowi jak również prokuratorzy oraz przedstawiciele instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy. Obsługę organizacyjno-techniczną zespołu zapewnia ośrodek pomocy społecznej.

Do głównego zadania zespołu należy diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych oraz podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą.

Zespół interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w indywidualnych rodzinach.

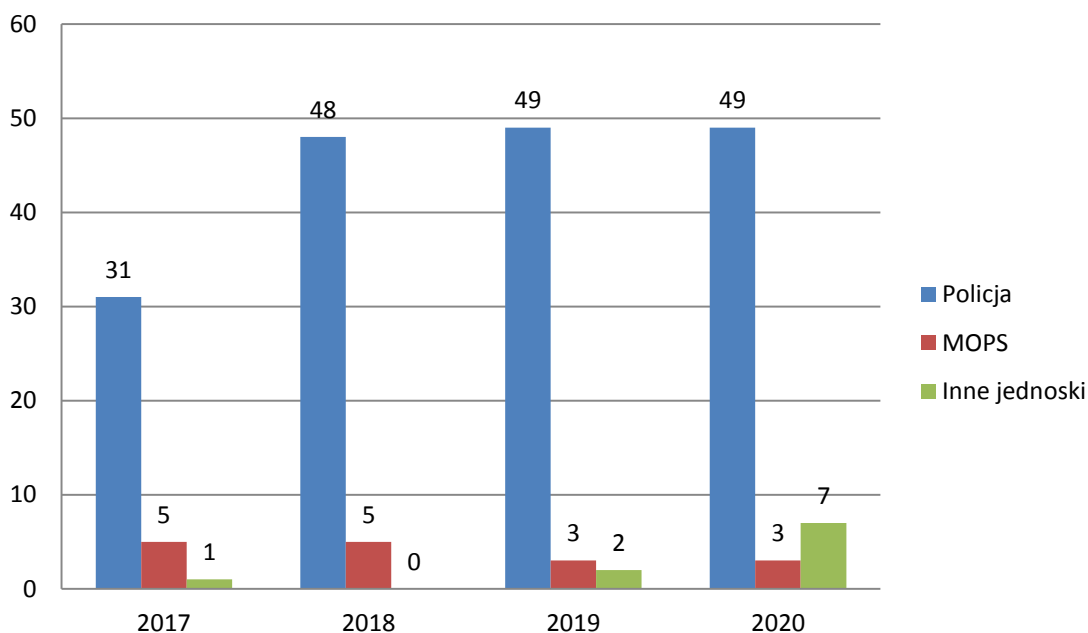
W skład grup roboczych wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, kuratorzy sądowi oraz przedstawiciele innych podmiotów, specjaliści w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadaniem grup roboczych jest opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy.²¹

Gmina Miejska Jarosław według stanu na dzień 31.12.2019 zamieszkiwana była przez 37 479 osoby. Gminie tej zjawisko przemocy w rodzinie nie jest obce. Z danych zawartych w sprawozdaniach z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Miejskiej Jarosław za lata 2017-2019, wynika, że z roku na rok wzrasta liczba wszczynanych przez zespół procedur "Niebieskie karty" co świadczy o tym, że problem przemocy w rodzinie w ostatnich latach nasila się. Tendencję tą pokazuje wykres nr1.

²¹S. Spurek, Art. 9(a), Art. 9(b), Art. 9(c). w: *Przeciwdziałanie przemocy...*, *op. cit.*

Wykres 1. Liczba wszczętych procedur "Niebieskie karty" w latach 2017-2020

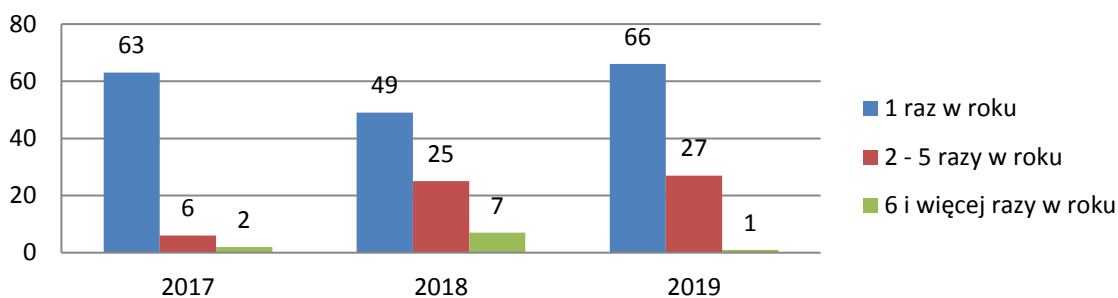

(źródło: Sprawozdania z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Miejskiej Jarosław za lata 2017-2020)

Podmiotami, które wszczęły najwięcej procedur była policja, która w kolejnych latach wszczęła odpowiednio 31, 48 i 49 procedur oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jarosławiu, który wszczął odpowiednio 5 i 3 procedury. Innymi jednostkami, które sporadycznie w latach 2017 - 2020 wszczynały procedurę były jednostka ochrony zdrowia (1 procedura wszczęta w roku 2017) oraz jednostka oświatowa (1 procedura w roku 2018 i 2 procedury w 2019r. i 7 procedur w 2020r.).

W latach 2017 - 2020 procedury "Niebieskie karty" prowadzone były w kierunku występowania w rodzinach przemocy fizycznej i psychicznej i ekonomicznej. Na terenie gminy nie została wszczęta żadna procedura związana ze stosowaniem przemocy seksualnej czy też przemocą poprzez zaniedbanie. Przemoc w rodzinach nią dotkniętych występowała z różną częstotliwością, przy czym zdecydowaną większość przypadków stanowiła przemoc jednorazowa (wykres 2).

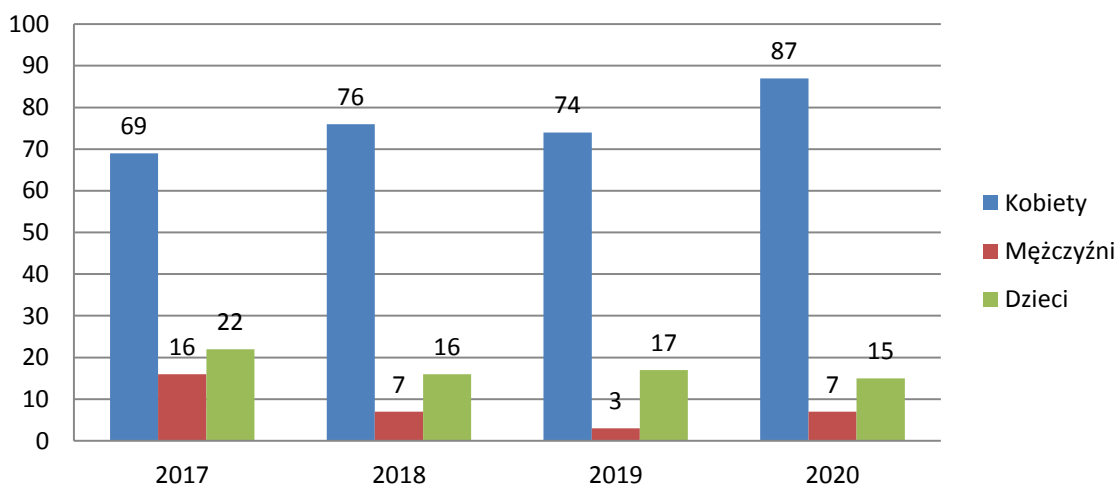
Wykres 2. Częstotliwość doświadczania przemocy

Źródło: Sprawozdania z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Miejskiej Jarosław za lata 2017-2019)

Dane zawarte w sprawozdaniach z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Miejskiej Jarosław za lata 2017-2020 pokazują, że osobami, które zdecydowanie częściej dotyka przemoc są kobiety i dzieci. Wśród ofiar przemocy zarówno fizycznej jak i psychicznej zdarzają się jednak także mężczyźni (wykres 3).

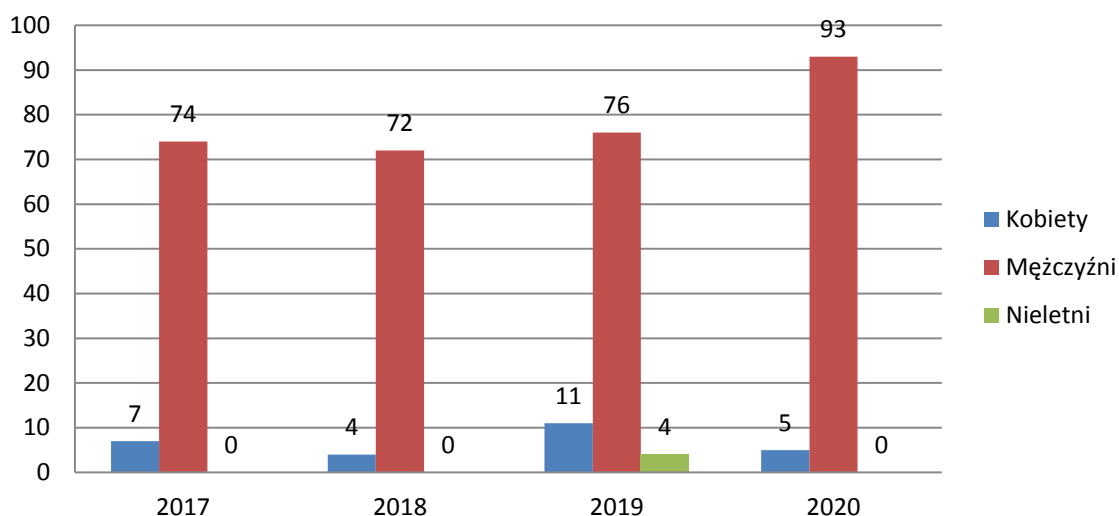
Wykres 3. Ofiary przemocy

(źródło: Sprawozdania z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Miejskiej Jarosław za lata 2017-2020)

Jeżeli chodzi o sprawców przemocy na terenie Gminy Jarosław to przeważają wśród nich mężczyźni, jednakże zdarzają się także przypadki przemocy (zarówno fizycznej jak i psychicznej) ze strony kobiet i nieletnich (wykres 4).

Wykres 4. Sprawcy przemocy

(źródło: Sprawozdania z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Miejskiej Jarosław za lata 2017-2020).

II. Podstawy prawne programu:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. 2009, Nr 78 poz. 483 z późn.zm.)
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020r. Poz.821 z późn.zm.),
- Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz.218 z późn.zm.),
- Ustawa z 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020r. poz.1876 z późn.zm.),
- Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019r. Poz. 2277 z późz.zm.),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 Nr 209 poz. 1245).

III. Adresaci Programu

Adresatami Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie są:

1. ofiary przemocy w rodzinie
 - a) dzieci,

- b) współmałżonkowie lub partnerzy,
 - c) osoby w wieku senioralnym,
 - d) osoby niepełnosprawne pozostające w zależności od sprawcy,
2. sprawcy przemocy w rodzinie,
 3. świadkowie przemocy w rodzinie,
 4. przedstawiciele instytucji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w razie wystąpienia zjawiska przemocy w rodzinie,
 5. społeczność lokalna.

IV. Podmioty świadczące pomoc w zakresie przemocy w rodzinie dla osób z terenu Miasta Jarosławia

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jarosławiu,
2. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
3. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jarosławiu,
4. Komenda Powiatowa Policji w Jarosławiu,
5. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu,
6. Sąd Rejonowy w Jarosławiu,
7. Prokuratura Rejonowa w Jarosławiu,
8. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej,
9. Placówki służby zdrowia, w tym SPZOZ w Jarosławiu Poradnia Leczenia Uzależnień,
10. Placówki oświatowe,
11. Organizacje pozarządowe,
12. Media lokalne.

V. Cele programu, ich realizacja i harmonogram

Wszelkie cele i działania zaplanowane do realizacji w ramach tego Programu mają służyć ochronie rodzin zagrożonych przemocą oraz poprawie sytuacji rodzin doznających przemocy.

Aby skutecznie zapobiegać problemowi przemocy i niwelować patologiczne zachowania przemocowe należy zbudować wielopoziomowy, spójny system pomocy dla rodzin uwikłanych w przemoc, którego fundamentem będzie aktywizacja zasobów lokalnych a przede wszystkim łatwiejszy dostęp do specjalistów.

Głównym celem niniejszego Programu jest ograniczanie zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Miejskiej Jarosław, zapewnienie ochrony jej ofiarom oraz skuteczne oddziaływanie na jej sprawców.

Cel główny zostanie osiągnięty poprzez realizowanie poniżej wskazanych celów operacyjnych:

1) Wsparcie rodzin, w których diagnozowana jest przemoc

- a) udzielanie pomocy rzeczowej i finansowej rodzinom dotkniętym przemocą przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jarosławiu,
- b) prowadzenie edukacji wśród ofiar przemocy w rodzinie w zakresie przysługujących im praw,
- c) oddziaływania korekcyjno - edukacyjne wobec sprawców przemocy w rodzinie,

2) Pogłębianie świadomości i wrażliwości społecznej wobec zjawiska przemocy w rodzinie

- a) podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej na temat przemocy w rodzinie poprzez przygotowanie materiałów informacyjnych tj. ulotki, plakaty, broszury i umieszczanie ich w miejscach ogólnie dostępnych,
- b) współuczestnictwo w kampaniach i programach społecznych dotyczących przemocy w rodzinie,

3) Poprawa skuteczności podejmowanych działań przez instytucje i organizacje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy na terenie Gminy Miejskiej Jarosław

- a) zintegrowanie działań w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Miejskiej Jarosław poprzez wypracowanie aktywnej, stałej współpracy placówek oświatowych, służby zdrowia, gminnej komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, sądu rejonowego, kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych, kościoła oraz zespołu interdyscyplinarnego,
- b) profesjonalizacja kadr związanych z pracą w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- d) diagnozowanie, monitorowanie i reagowanie na niepokojące sytuacje mogące świadczyć o występowaniu zjawiska przemocy w rodzinie.

Realizacja celów programu oraz ich harmonogram:

Lp	Realizator zadania	Nazwa zadania	Opis działania	Termin realizacji zadania
1.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Jarosławiu	Diagnoza psychologiczna, pedagogiczna I terapeutyczna dzieci i młodzieży	Diagnoza trudności szkolnych i emocjonalnych z uwzględnieniem kontekstu funkcjonowania dziecka w rodzinie. Obejmuje dzieci od urodzenia do 18 roku życia, bądź ukończenia edukacji na etapie ponadpodstawowym	W zależności od potrzeb, na bieżąco
		Konsultacje i Porady dla rodziców	Obejmuje diagnozę funkcjonowania dziecka w rodzinie, oraz porady i psychoedukacje w tym zakresie. Objęci są rodzice dzieci zgłoszonych do poradni w wieku od urodzenia do 18 roku życia, bądź ukończenia edukacji na etapie ponadpodstawowym	W zależności od potrzeb, na bieżąco
		Szkolenia, konsultacje i porady dla nauczycieli	Zadanie obejmuje szkolenia pedagogicznych oraz porady i konsultacje dla nauczycieli szkół z terenu miasta Jarosławia i Powiatu Jarosławskiego na pisemny wniosek dyrektora szkoły. Tematyka jest zgodna z zapotrzebowaniem wyrażonym przez szkołę – w tym tematyka zapobiegania łagodzenia skutków przemocy	W zależności od potrzeb, na bieżąco
		Zajęcia terapeutyczne dla dzieci i młodzieży	Terapie indywidualne i grupowe dla dzieci do 18 roku życia, bądź ukończenia edukacji na etapie ponadpodstawowym	W zależności od potrzeb, na bieżąco
		Terapia rodzin i konsultacje	Objęci są rodzice i dzieci (członkowie rodzin)	W zależności od potrzeb, na bieżąco

		rodzinne	zgłoszonych do poradni w wieku od urodzenia do 18 roku życia, bądź ukończenia edukacji na etapie ponadpodstawowym	
2.	Przedszkola, szkoły podstawowe	Pomoc psychologiczno – pedagogiczna	Wsparcie dla rodziny poprzez pomoc psychologiczno – pedagogiczną: wsparcie dla rodziców poprzez dostarczanie wiedzy dotyczącej problematyki wychowania z zakresu komunikacji interpersonalnej pomiędzy rodzicami i dziećmi, profilaktyki zagrożeń, racjonalnego spędzania czasu wolnego, kształtowanie umiejętności wychowawczych poprzez zajęcia warsztatowe	Działanie całoroczne, w zależności od potrzeb
	Przedszkola, szkoły podstawowe, MOPS	Pomoc materialna	Zapewnienie pomocy materialnej dla dzieci poprzez: zapewnienie bezpłatnych obiadów, bezpłatnych podręczników, stypendiów szkolnych oraz zasiłków socjalnych	Działanie całoroczne, w zależności od potrzeb
	Szkoły podstawowe	Wychowanie do życia w rodzinie	Prowadzenie zajęć edukacyjnych z zakresu wychowania do życia w rodzinie mające na celu wzmocnienie więzi wewnątrzrodzinnych	Działanie całoroczne
	Szkoły podstawowe	Pedagog szkolny	Zatrudnianie pedagoga szkolnego, który organizuje w szkołach i placówkach pomoc psychologiczną i pedagogiczną dla dzieci i młodzieży, której celem jest wspomaganie rozwoju psychicznego i efektywności uczenia się poprzez pomoc wychowawcom klas i współdziałanie z nauczycielami, rodzicami (opiekunami prawnymi), pielęgniarką szkolną, organami szkoły oraz instytucjami pozaszkolnymi. Przeciwdziałanie skrajnym formom niedostosowania	Działanie całoroczne

			społecznego młodzieży, udziela informacji dotyczącej uzyskania pomocy specjalistycznej, współpracuje z kuratorami, prowadzi szeroko rozumianą profilaktykę, organizuje spotkania młodzieży ze specjalistami itp.	
	Instytucje kultury, szkoły podstawowe	Organizacja wypoczynku zimowego i letniego	Organizacja zimowisk w szkołach podstawowych w czasie ferii zimowych oraz półkolonii w czasie wakacji letnich jako forma zorganizowania dzieciom czasu wolnego.	Instytucje kultury, szkoły podstawowe
3.	Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Jarosławiu	Kampania Przeciw Przemocy	Kampania Przeciw Przemocy, pn.: „16 dni akcji przeciw przemocy ze względu na płeć” oraz pn. „19 dni przeciw przemocy wobec dzieci i młodzieży”	IV kwartał roku
4.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jarosławiu	Procedura „Niebieskie Karty”	Przyjmowanie i wypełniania formularza „Niebieska Karta A”, uczestnictwo w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grupach roboczych	W zależności od potrzeb
		Procedura w przedmiocie skierowania na leczenie odwykowe	Przyjmowanie i rozpatrywanie wniosków o leczenie odwykowe osób stosujących przemoc i jednocześnie nadużywających alkoholu, kierowanie na badanie do biegłych sądowych w celu badania w przedmiocie uzależnienia oraz wskazania zakładu leczenia odwykowego, kierowanie stosownych wniosków do sądu	W zależności od potrzeb
		Kampanie profilaktyczno-edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy (np. „Reaguj na przemoc”, „Uczę się żyć bez przemocy	Zakup materiałów (ulotek, broszur, plakatów) o tematyce przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rozpowszechnianie w/w materiałów wśród mieszkańców miasta Jarosławia, doposażanie w materiały edukacyjne	W zależności od potrzeb

		i uzależnień” „Po stronie mocy przeciwko przemocy”	Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Jarosławiu	
		Procedura „Niebieskie Karty”	Przyjmowanie i wypełniania formularza „Niebieska Karta A”, uczestnictwo w Posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grupach roboczych	W zależności od potrzeb
		Procedura w przedmiocie skierowania na leczenie odwykowe	Przyjmowanie i rozpatrywanie wniosków o leczenie odwykowe osób stosujących przemoc i jednocześnie nadużywających alkoholu, kierowanie na badanie do biegłych sądowych w celu badania w przedmiocie uzależnienia oraz wskazania zakładu leczenia odwykowego, kierowanie stosownych wniosków do sądu	W zależności od potrzeb
5.	Towarzy- stwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy w Jarosławiu	Prowadzenie Centrum Wsparcia Dziecka i Rodziny	Dyżur Społecznego Rzecznika Praw Dziecka TPD. Dyżur mediatora Warsztaty socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży. (20 godzin dla grupy 12 – 15 osobowej) Dyżur psychoterapeuty Warsztaty dla rodziców programem „Szkoła dla Rodziców” i inne. Dyżur psychologa Prowadzenie całorocznej placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	Raz w tygodniu od początku stycznia 2021 roku i w razie potrzeby. Raz na tydzień i w razie potrzeby W miarę posiadanych środków W miarę posiadanych środków i odpłatnie W miarę posiadanych środków i odpłatnie W miarę posiadanych środków i odpłatnie. Zadanie jest realizowane od 16 lat w najmowanym od

				PGKIM lokalu na os. Jagiellonów 1 z dotacją Gminy Miejskiej Jarosław (ze względu na konkursowy tryb udzielania dotacji i dotowanie w wysokości max 50% kosztów brak jest stabilności kadry co źle wpływa na prowadzenie działań terapeutycznych)
		Prowadzenie cyklicznych audycji na antenie Radia Fara pod tytułem „Wychowanie przez mądre kochanie”	Audycje mają na celu propagowanie zasad świadomego, dobrego odpowiedzialnego rodzicielstwa. Każdego roku inny temat wiodący, który jest rozwijany i pogłębiany przez zapraszanych specjalistów.	W ciągu roku, w trzecią środę miesiąca z pominięciem lipca i sierpnia
		Organizacja kolonii i zimowisk oraz akcji bezpiecznego lata w mieście i zimy w mieście	W porozumieniu z pedagogami szkolnymi i pracownikami MOPS prowadzimy rekrutację uczestników, zdobywamy dotacje i granty z różnych źródeł na ten cel.	W okresie ferii zimowych W lipcu i sierpniu
		Organizujemy różne imprezy środowiskowe	Służące umacnianiu więzi między rodzicami i dziećmi różne spotkania i warsztaty : kulinarne, rękodzieła, sportowe, zabawy z okazji Dnia Dziecka, spotkania świąteczne, projekty.	Każdego roku w różnych porach. Ilość zależy od pozyskanych środków.
		Realizowanie projektów, prowadzenie kampanii społecznych.	Kampanie społeczne we współpracy ze szkołami, lokalnymi mediami propagujące dobre rodzicielstwo, prawa dziecka, sprzeciw wobec krzywdzenia dzieci. Projekty profilaktyczne, kształcące, rozwijające: dla dzieci, dla rodzin, dla samych rodziców	Co roku w zależności od możliwości finansowych i pozyskanych grantów.
6.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu	Program Korekcyjno-Edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie	Celem programu jest psychoedukacja mężczyzn w kierunku zmiany zachowań typu przemocowego na rzecz postawy partnera	Przewiduje się II edycje programu w 2021r.
		Program Psychologiczno-Terapeutyczny dla	Celem programu jest psychoedukacja sprawców przemocy w rodzinie w	Przewiduje się realizację programu w I połowie 2021r.

		osób stosujących przemoc w rodzinie	kierunku zmiany zachowań typu przemocowego, analiza przyczyn własnego postępowania, wgląd w mechanizmy własnych zachowań, podniesienie wiedzy i umiejętności wychowawczych, itp. na rzecz postawy partnerstwa	
		Szkolenie kadry pomocy społecznej	Szkolenie kadry pomocy społecznej wykonującej zadania z zakresu interwencji kryzysowej oraz przemocy w rodzinie	W zależności od zapotrzebowania i możliwości finansowych przewiduje się dwa szkolenia w 2021r.
		Specjalistyczne poradnictwo w ramach PIK	Poradnictwo psychologiczne, radcy prawnego, terapeuty rodzinnego oraz pracownika socjalnego na rzecz osób przebywających w sytuacji kryzysowej, będących ofiarami przemocy w rodzinach, zdarzeń losowych typu nagła śmierć w rodzinie, wypadek komunikacyjny, pożar itp.	Przez cały 2021r.
7.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jarosławiu/ Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Realizacja programów wspierających system przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - terapia psychologiczna dla osób zagrożonych i uwikłanych w przemoc w rodzinie ; - tworzenie grup wsparcia dla osób zagrożonych i uwikłanych w przemoc w rodzinie; -realizacja warsztatów skierowanych do dzieci i młodzieży ze szkół, przedszkoli i świetlic socjoterapeutycznych; - realizacja warsztatów dla rodziców w zakresie prawidłowej komunikacji z dziećmi bez agresji; 	W zależności od czasu realizacji programu
		Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych	- organizowanie posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i tworzenie grup roboczych;	Okres trwania programu 2021-2024

<p>działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - realizacja procedury „Niebieskiej Karty” - podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku - diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie - inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie - opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach - rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym - inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie - monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy - prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań. - kontynuowanie i doskonalenie współpracy między instytucjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie 	
--	--	--

<p>Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - udzielanie pomocy finansowej; - udostępnienie informacji w zakresie możliwości uzyskania pomocy prawnej, psychologicznej, terapeutycznej na terenie Gminy Miejskiej Jarosław; -przemocy w rodzinie; -tworzenie warunków dla rozwoju Grupy Samopomocowej dla Ofiar Przemocy -kierowanie na grupy wsparcia ofiar przemocy -praca socjalna z osobami doznającymi przemocy 	<p>Okres trwania programu 2021-2024</p>
<p>Rozwijanie i doskonalenie służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p>	<ul style="list-style-type: none"> -organizowanie szkoleń, seminariów, konferencji, superwizji; 	<p>Okres trwania programu 2021-2024</p>
<p>Monitorowanie i ewaluacja Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Jarosławiu</p>	<ul style="list-style-type: none"> -dokonywanie okresowej ewaluacji- raportu Programu przez Zespół Interdyscyplinarny. - opracowywanie i wdrażanie programów naprawczych -inicjowanie nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy -korzystanie z doświadczeń innych gmin, realizujących opracowane i wdrożone przez siebie lokalne programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie 	<p>corocznie w terminie do dnia 31 marca roku następnego</p>

VI. Przewidywane efekty

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024 związany jest z realizowaniem ustawowych zapisów, którego celem jest minimalizowanie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz jej skutków.

Program ten zakłada konieczność podejmowania aktywnych i kompleksowych działań sfokusowanych w równej mierze na przeciwdziałaniu przemocy, ochronie ofiar przemocy jak i oddziaływaniach na osoby, które przyjmują postawy agresywne i wykazują zachowania przemocowe.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024 stanowi kontynuację programu realizowanego w latach 2011-2020 uzupełnioną o zdobyte umiejętności i doświadczenia, których efekty będą widoczne w:

- a) zmianie postaw społeczności lokalnej,
- b) zwiększeniu społecznej wrażliwości i zaangażowaniu w problematykę dotyczącą przeciwdziałania przemocy,
- c) promowaniu metod wychowawczych bez użycia przemocy,
- d) poszerzaniu dostępności i skuteczności pomocy dla osób doświadczających przemocy,
- e) wzroście liczby osób zajmujących się profesjonalnie pomocą ofiarom i sprawcom przemocy.

VII. Finansowanie Programu

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024 będzie finansowana ze środków własnych Gminy. Może być również finansowany z dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych dostępnych źródeł.

VIII. Monitoring i ewaluacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024

Stały coroczny monitoring i ewaluacja Programu mają na celu sprawdzanie efektywności prowadzonych działań, podejmowanych zadań i sposobów ich realizacji, by w konsekwencji zwiększać efektywność pracy poszczególnych jednostek w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie. Ważna jest szybkość reagowania na ujawniane przypadki przemocy w rodzinie, odpowiednie reagowanie i podejmowanie wszelkich dostępnych działań, by minimalizować

przypadki przemocy w rodzinie, łagodzić jej skutki a także podnosić świadomość społeczną w tym zakresie.

Program poddawany będzie ewaluacji corocznie w terminie do dnia 31 marca roku następnego poprzez prowadzenie statystyk ich analizę jakościową i ilościową a z realizacji zadań programowych sporządzane będą sprawozdania roczne wg następujących wskaźników:

- a) liczba osób objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie,
- b) liczba przeprowadzonych interwencji,
- c) liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta”,
- d) liczba spraw zgłoszonych do GKRPA,
- e) liczba osób, które podjęły dział w oddziaływaniach korekcyjno- edukacyjnych,
- f) liczba zakończonych procedur „Niebieska Karta”.

Podsumowanie

Zadaniem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024 jest dążenie do integracji i aktywizacji specjalistów i instytucji w obrębie poszczególnych jego zadań w celu skuteczniejszej i kompleksowej pomocy ofiarom z jednoczesnym, pakietem działań, adresowanych do sprawców.

Zapobieganie i zwalczanie przemocy w rodzinie powinno opierać się na:

- a) interdyscyplinarności działań instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem i zapobieganiem problemu przemocy,
- b) informowaniu społeczeństwa,
- c) profesjonalizmie osób pomagających,
- d) stałym podnoszeniu kwalifikacji pracowników realizujących działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

W pomocy rodzinom, w których występuje przemoc, jest niezwykle istotne, aby interwencja pociągała za sobą dalsze działania. Ważne jest aby odpowiednie służby i instytucje podejmowały dalsze kroki jak najszybciej, zmierzające do trwałego zatrzymania przemocy. Celem pomocy w kryzysie jest rozpoznawanie najpilniejszych potrzeb rodziny i pomoc w ich zaspokajaniu, oraz budowanie systemu wsparcia dla tej rodziny- zgodnie z potrzebami, w oparciu o odpowiednie służby i instytucje. Pomoc i wsparcie w przypadku przemocy w rodzinie wymaga współpracy wielu służb i specjalistów. Efektywność działań na rzecz osób doświadczających przemocy jest przejawem współpracy instytucji, którym bliska jest problematyka przemocy w rodzinie.

Realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochronie Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miejskiej Jarosław na lata 2021-2024 przyświecać będzie potrzeba pełnego zaangażowania i współpracy wszystkich instytucji, których efektem będzie podejmowanie oddziaływań zarówno na osobę doznającą, jak i stosującą przemoc.